

ORTA ÖĞRETİMDE ÖĞRENİM GÖREN SPOR YAPAN VE YAPMAYAN ÖĞRENCİLERİN YARATICILIK VE ÇOKLU ZEKÂ ALANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ *

Murat TEKİN¹ Özden TAŞĞIN²

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; orta öğretimde öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin yaratıcılık ve çoklu zekâ alanları arasındaki ilişkinin incelenmesi.

Araştırma grubunu; Afyon, Karaman, Kastamonu, Çorum, İstanbul, Batman, Kocaeli, Malatya, Antalya, Konya, Van il merkezlerindeki orta öğretim kurumlarında spor yapan; 292'si erkek, 208'i kız, spor yapmayan 315'i erkek, 185'i kız toplam 1000, 9.10. ve 11. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

İlk olarak araştırmanın amacına ilişkin mevcut bilgiler, literatürün taranmasıyla sistematik bir şekilde verilmiştir. Böylece konu hakkında teorik bir çerçeve oluşturulmuştur. İkinci olarak araştırmanın amacına ulaşmak için; Raudsepp (1977) tarafından geliştirilmiş Çoban (1999) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Ne Kadar Yaratıcısınız? (How Creative Are You?) yaratıcılık ölçeği ile Saban (2001) tarafından geliştirilen "Çoklu Zekâ Alanları Envanteri" kullanılmıştır.

Verilerin çözüm ve yorumlanmasında; Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu, anlamlılık $P < 0,05$ alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS (Statistical package for social sciences) paket programı kullanılmıştır.

Bu çalışmanın sonucunda; Spor yapan öğrencilerin yaratıcılık ve çoklu zekâ alanları arasındaki ilişki incelendiğinde; yaratıcılık düzeyleri ile sözel dilsel zekâ, mantıksal-matematiksel zekâ, görsel uzamsal, bedensel kinestetik zekâ, müziksel ve ritmik zekâ, sosyal zekâ, içsel zekâ, doğacı zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Spor yapmayan öğrencilerin ise; yaratıcılık düzeyleri ile sözel dilsel zekâ, mantıksal-matematiksel zekâ, görsel uzamsal, bedensel kinestetik zekâ, müziksel ve ritmik zekâ, sosyal zekâ, içsel zekâ, doğacı zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Orta Öğretim, Spor Yapan, Spor Yapmayan, Yaratıcılık, Çoklu Zekâ

SEARCHING OF THE STUDENT WHO IS EDUCATED IN HIGH SCHOOL DOING SPORTS AND NOT'S RELATIONSHIP BETWEEN THEIR CREATIVITY AND MULTIPLE INTELLIGENCE AREAS

ABSTRACT

The purpose of this search is to present the differences between the creativity and multiple intelligence areas among the high-school level students who do sports and those who don't.

The group of this search is composed of totally 1000 students at 9th, 10th and 11th grade that are 292 male students and 208 female students who do sports, 315 male students and 185 female students don't do sports at the high schools in city centres of Afyon, Karaman, Kastamonu, Çorum, İstanbul, Batman, Kocaeli, Malatya, Antalya, Konya and Van.

Firstly, the current information about the purpose of this study is learned systematically by searching the details of the literature. In this way, a theoretical limitation about the topic has been reached. Secondly, to realize the purpose of the study; "How Creative Are You?" creativity scale that was developed by Raudsepp (1977) and was translated into Turkish by Çoban (1999) and also Multiple Intelligence Areas Inventory that was developed by Saban(2001) was used.

In determining and comment the data, Pearson Correlation Coefficient test the meaningfulness is set at $P < 0,05$. SPSS (Statistical Package for Social Sciences) packet programme was used for analyzing the data and finding the calculated worth.

The result of students who do sports have higher creativity level than students who don't do sports was obtained. When the relationship between creativity and multiple intelligence area of student analyzed who do sports; positive expressive relationship between creativity level and linguistic intelligence, logical-mathematical intelligence, spatial intelligence, bodily-kinesthetic intelligence, musical intelligence, interpersonal intelligence, intrapersonal intelligence, naturalist intelligence areas were determined.

Keywords: High School, Who Do Sport, Who Don't Sport, Multiple Intelligence, Creativity.

* Bu çalışma; Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği anabilim dalında kabul edilen "Orta Öğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerden Spor Yapan ve Yapmayanlar Arasındaki Yaratıcılık ve Çoklu Zekâ Alanlarının Araştırılması" isimli doktora tezinin bir bölümüdür.

¹ Dr. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu murattekin76@gmail.com

² Yrd. Doç. Dr. Karamanoğlu Mehmetbey Ün

GİRİŞ

Sürekli değişen dünyada, bireylerin yeni durumlara uyum gösterecek becerilerle donatılmaları artık bir zorunluluk haline gelmiştir. Bunun içinde her ülkenin kendini gelecek yüzyıllara taşıyacak, bilgiyi doğru kullanabilecek, bilgi üretecek, düşünme ve algılama gücü yüksek, sorunlarla bahsedebilen ve artan problemler karşısında kısa sürede farklı çözümler üretebilen bireyler yetiştirmesi gerekmektedir.

Toplumun ve insanlığın gelişmesinde önemli bir yer tutan yaratıcılık, her bireyde varolan ve insanın yaşamının her döneminde bulunabilen bir yetenek, günlük yaşamdan bilimsel çalışmalara kadar uzanan geniş bir alanı içine alan süreçler bütünü, bir tutum ve davranış biçimidir. Doğuştan getirilmiş olan yaratıcılık her çocukta bulunabilir. Fakat yaratıcılığın sürekliliği, gelişimi, derecesi ve ortaya çıkışı kişiden kişiye farklılık gösterebilir. Yaratıcılık, esneklik, çok yönlü düşünme, çevreye ve insanlara karşı duyarlılık karşılaşılan yeni durumlara karşı uyanık ve ilgili olma, akıcılık; rahat çabuk ve bağımsızca düşünebilme ve hareket edebilme, orjinallik; farklı ve değişik sonuçlara varabilme gibi özellikleri içermektedir (Mangır ve Aral 1991).

Bireyler zekâ ve yaratıcılık düzeylerinin ne olduğu bilinmeden sadece akademik başarılarına göre yönlendirilmektedir. Böyle bir uygulama bireyleri birbirine benzer düşünmeye itmekte ve alışa geldikleri düşünme biçiminden de uzaklaştırmaktadır. Oysa bireyin özgürce, yeni ve değişik ürünler ortaya koyabilmesi onun yaratıcılığının tanınarak desteklenmesine bağlıdır. Dolayısıyla, bireyin özgün kişiliğinin oluşturulmasında önemli bir dönemdir. Bu dönemde mümkün olduğunca bireyin düşünme becerilerini kullanmasını, ilgi ve yeteneklerini tanımasını, yapıcı ve yaratıcı yönünü geliştirmesini sağlamak hedeflenmelidir (Özden, 2003).

Zekâ; diğer şeyler arasında akıl yürütme (mantıklı düşünme yeteneği), plan yapma, problem çözme, soyut düşünme, karmaşık fikirleri kavrama, çabuk ve deneyimlerden öğrenme yeteneklerini içeren genel bir zihinsel kapasitedir. Çoklu Zekâ Kuramı: Sözel-dilsel zekâ, mantıksal-matematiksel zekâ, görsel (şekil)-uzamsal (uzaysal; alansal) zekâ, müziksel-ritmik zekâ, bedensel-kinestetik zekâ, kişilerarası-sosyal zekâ, kişiye dönük (içsel; özgedönük) zekâ ve doğa zekâsı olmak üzere birbirinden bağımsız fakat birbiri ile çalışan, 8 zekâ türüdür (Campbell, 1992).

Öğrenciler bireysel öğrenme farklılıkları ile sınıf ortamına gelmektedirler. Bu farklılığın önemsenmesi gerektiğini vurgulayan kuramlardan biri de "Çoklu zekâ kuramı'dır". Çoklu zekâ kuramının amacı; eğitimde bireylerin neler yapabildiğinden çok, neler yapılabileceğinin düşünülmesidir.

Bu doğrultuda; öğrencilerin, öğretmenlerin ve antrenörlerin fiziksel, devinışsel, duyuşsal ve zihinsel gelişimine katkı sağlama amacına yönelik olarak sporun, yaratıcılık ve zekâ alanları arasında etkin bir yeri olduğu ve kişinin bir veya birden fazla kültürel değeri bulunan bir ürün ortaya koyabilme kapasitesinin olduğu görülmektedir. Öğrencilerin gerçek hayatta karşılaştığı problemlere etkili ve verimli çözümler üretebilme becerileri, çözüme kavuşturulması gereken yeni ve karmaşık yapıllı problemleri keşfetme yeteneklerinin önemli olduğu ortaya çıkmaktadır (Demirci, 2002).

Bu araştırmanın amacı; orta öğretimde öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin yaratıcılık ve çoklu zekâ alanları arasındaki farkı ortaya koymaktır. Bugüne kadar spor yapan ve yapmayan öğrencilerin yaratıcılık ve çoklu zekâ alanları arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların az olması nedeniyle, elde edilen verilerle konuya farklı bir boyut kazandırılarak eğitimcilere, beden eğitimi öğretmenlerine, antrenörlere, eğitim denetçilerine, eğitim psikologlarına ve ebeveynlere ipuçları verilmesi amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Grubu

2007-2008 eğitim ve öğretim yılında Afyon, Karaman, Kastamonu, Çorum, İstanbul, Batman, Kocaeli, Malatya, Antalya, Konya, Van il merkezlerindeki orta öğretim kurumlarında spor yapan; 292'si erkek, 208'i kız, spor yapmayan 315'i erkek, 185'i kız toplam 1000, 9.10. ve 11. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma grubunu oluşturan öğrenciler okullarında rasgele (random) yöntemle seçilmişlerdir.

Verilerin Toplanması

İlk olarak araştırmanın amacına ilişkin mevcut bilgiler, literatürün taranmasıyla sistematik bir şekilde verilmiştir. Böylece konu hakkında teorik bir çerçeve oluşturulmuştur. İkinci olarak araştırmanın amacına ulaşmak için; Raudsepp (1977) tarafından geliştirilmiş Çoban (1999) tarafından türkçeye uyarlanan "Ne Kadar Yaratıcısınız?" "How Creative Are You?" yaratıcılık ölçeği ile Saban (2001) tarafından geliştirilen "Çoklu Zekâ Alanları Envanteri" kullanılmıştır. Veri toplama araçlarının özellikleri aşağıda belirtilmiştir:

Çoklu Zekâ Alanları Envanteri; Saban (2001) tarafından geliştirilmiştir. Envanter likert tipi hazırlanmış olup on bölümden ve toplam 80 maddeden oluşmaktadır. Maddeler beşli dereceleme sistemine göre hazırlanmış ve " Bana hiç uygun değil (0), Bana çok az uygun (1), Bana kısmen uygun (2), Bana oldukça uygun (3), Bana tamamen uygun (4) " şeklinde derecelendirilmiştir. Envanterin puanlarının değerlendirilmesinde; her öğrencinin envanterin sekiz bölümünden aldığı puanlar kuralına uygun olarak toplanmış ve zekâ alanlarındaki toplam puanlar belirlenmiştir. Ölçeğin güvenirlik katsayısı; sözel dilsel zekâ Cronbach Alfa; 0.84, mantıksal-matematiksel zekâ Cronbach Alfa; 0.84, görsel uzamsal zekâ Cronbach Alfa; 0.83, bedensel kinestetik zekâ Cronbach Alfa; 0.86, müziksel ve ritmik zekâ Cronbach Alfa; 0.83, sosyal zekâ Cronbach Alfa; 0.82, içsel zekâ Cronbach Alfa; 0.87, doğacı zekâ Cronbach Alfa; 0.88 bulunmuştur.

Yaratıcılık Ölçeği; Raudsepp (1977) tarafından geliştirilmiş Çoban (1999) tarafından Türkçeye uyarlanan "Ne Kadar Yaratıcısınız?" "How Creative Are You?" yaratıcılık ölçeği bireyin davranışları, değerleri, ilgileri, motivasyonları, kişisel özellikleri ve daha birçok değişken göz önüne alınarak hazırlanan bu ölçekte 50 ifade bulunmaktadır. Bu ölçek, kesinlikle katılıyorum (-2), katılıyorum (-1), kararsızım (0), katılmıyorum (1) ve kesinlikle katılmıyorum (2) seçeneklerinden oluşmaktadır.

Her bir ifadeye göre sözkonusu seçenekler yukarıda belirtilen değerlerinden birini almaktadır. Daha sonra bu puanların toplanması ile ölçeği yanıtlayanların yaratıcılık puanları elde edilmiştir. Ölçek puanları; 100 ile 80 arasında olanların yaratıcılık düzeyleri yüksek, 79 ile 60 arasında olanların yaratıcılık düzeyleri ortalamanın üzerinde, 59 ile 40 arasında olanların yaratıcılık düzeyleri orta, 39 ile -20 arasında olanların yaratıcılık düzeyleri ortalamanın altında, -19 ile -100 arasında olanların yaratıcı olmadıkları kabul edilmektedir. Ölçeğin güvenirlik katsayısı Cronbach Alfa; 0.95 bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin çözüm ve yorumlanmasında; Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu, anlamlılık $P < 0,05$ alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS (Statistical package for social sciences) paket programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1 Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören ve Spor Yapan Öğrencilerin Yaratıcılık ve Çoklu Zekâ Alanları Arasındaki Korelasyon Analizi

	Yaratıcılık	Sözel Dilsel Zekâ	Mantıksal-Matematiksel Zekâ	Görsel Uzamsal Zekâ	Müziksel Ritmik Zekâ	Bedensel Kinestetik Zekâ	Sosyal Zekâ	İçsel Zekâ	Doğacı Zekâ	
Yaratıcılık	r	1,000	,275	,279	,208	,210	,261	,284	,294	,234
	p	,	,000*	,000*	,000*	,000*	,000*	,000*	,000*	,000*
	N	500	500	500	500	500	500	500	500	500

*p<0,05

Tablo 1’de görüldüğü gibi; orta öğretim kurumlarında öğrenim gören ve spor yapan öğrencilerin yaratıcılık ve çoklu zekâ alanları arasındaki korelasyon analizi incelendiğinde;

Yaratıcılık düzeyleri ile sözel dilsel zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır (r=0,275 p<0,05).

Yaratıcılık düzeyleri ile mantıksal matematiksel zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır (r=0,279 p<0,05).

Yaratıcılık düzeyleri ile görsel uzamsal zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır (r=0,208 p<0,05).

Yaratıcılık düzeyleri ile müziksel ritmik zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır (r=0,210 p<0,05).

Yaratıcılık düzeyleri ile bedensel kinestetik zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır (r=0,261 p<0,05).

Yaratıcılık düzeyleri ile sosyal zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır (r=0,284 p<0,05).

Yaratıcılık düzeyleri ile içsel zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır (r=0,294 p<0,05).

Yaratıcılık düzeyleri ile doğacı zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır (r=0,234 p<0,05).

Tablo 2 Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören ve Spor Yapmayan Öğrencilerin Yaratıcılık ve Çoklu Zekâ Alanları Arasındaki Korelasyon Analizi

	Yaratıcılık	Sözel Dilsel Zekâ	Mantıksal-Matematiksel Zekâ	Görsel Uzamsal Zekâ	Müziksel Ritmik Zekâ	Bedensel Kinestetik Zekâ	Sosyal Zekâ	İçsel Zekâ	Doğacı Zekâ	
Yaratıcılık	r	1,000	,033	,001	-,039	,019	-,025	,032	,014	,060
	p	,	,468	,980	,379	,678	,572	,477	,758	,179
	N	500	500	500	500	500	500	500	500	500

*p<0,05

Tablo 2’de görüldüğü gibi; orta öğretim kurumlarında öğrenim gören ve spor yapmayan öğrencilerin yaratıcılık ve çoklu zekâ alanları arasındaki korelasyon analizi incelendiğinde;

Yaratıcılık düzeyleri ile sözel dilsel zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($r=0,033$ $p>0,05$).

Yaratıcılık düzeyleri ile mantıksal matematiksel zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($r=0,001$ $p>0,05$).

Yaratıcılık düzeyleri ile görsel uzamsal zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($r=0,039$ $p>0,05$).

Yaratıcılık düzeyleri ile müziksel ritmik zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($r=0,019$ $p>0,05$).

Yaratıcılık düzeyleri ile bedensel kinestetik zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($r=0,025$ $p>0,05$).

Yaratıcılık düzeyleri ile sosyal zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($r=0,032$ $p>0,05$).

Yaratıcılık düzeyleri ile içsel zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($r=0,014$ $p>0,05$).

Yaratıcılık düzeyleri ile doğacı zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($r=0,060$ $p>0,05$).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada; orta öğretimde öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin yaratıcılık ve çoklu zekâ alanları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmayla ulaşılan sonuçlar ve üzerinde yapılan açıklamalar aşağıda sunulmuştur.

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören ve spor yapan öğrencilerin yaratıcılık ve çoklu zekâ alanları arasındaki korelasyon analizi incelendiğinde; yaratıcılık düzeyleri ile sözel dilsel zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Bu bulgu; Bozkurt (2004), Sonmaz (2002) tarafından yapılan çalışma ile paralellik göstermektedir.

Yaratıcı kişiler kelimelerin, gerçeklerin, kapsamların, yöntemlerin ve genellemelerin, geniş bilgisine sahiptirler. Entelektüel yetenekleri ile bu bilgileri tüm alanlarda kullanabilmektedirler. Uygulama, analiz sentez ve değerlendirme düzeyinde düşünülmektedir. Öğrendiklerini daha sonraki bir yeni problem durumunun nasıl çözüleceğinde kullanabilmektedirler.

Yaratıcılık düzeyleri ile mantıksal matematiksel zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Aksu (1985)'nin yaptığı çalışmayla bizim yaptığımız çalışma paralellik göstermektedir

Mantıksal düşünce aynı şeyi bilinen ve kabul gören yöntem ve kurallara dayandırarak yerine getirir. Beynimiz problem çözümünde mantığına benzer fakat bu sırada yalnızca mantıksal düşünülmez hayal gücünde kullanılır bu yüzden çözümde farklı birçok sonuca ulaşılabilir. Mantıksal ve hayal gücünün birlikte işlenmesi yaratıcı düşüncenin beynin her iki yarısında çalışmasına neden olur.

Yaratıcılık düzeyleri ile görsel uzamsal zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Wicket ve Vernon (1994), Fryer ve Collings (1991)'in yaptığı çalışmayla paralellik gösterirken Bozkurt (2004), Vernon ve Mori (1992)'nin yaptığı çalışmalarla paralellik göstermemektedir. Bunun nedeni olarak her iki çalışmada da görsel mekânsal ve içsel zekâyâ sahip futbolcuların olmasından kaynaklanabilir.

Yaratıcılık yalnızca zihnin düşünsel yetilerinden doğmamaktadır. Düşünmenin yanında duyular, duygular, imgeleme gücü gibi yetiler ve tümünün birbirleriyle bağlantılarında rol oynamaktadır. Bilinç ya da bilinç üstü iki ana bölümü imgeleme ile tüm duygusal yaşam alanları yaratıcılıkta en önemli rolleri oynamaktadır. Birey hayal gücü, duygu ve düşünceleri içten gelen motivasyonla birleştirir ve düşüncelerini özgürce ifade eder.

Yaratıcılık düzeyleri ile müziksel ritmik zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Şahin ve Arkadaşları (2005)'in, Aral ve Arkadaşları (2006)'nın yaptığı çalışma ile bizim yaptığımız çalışma paralellik göstermektedir. Müziksel ritmik yaratıcılık yeteneği seslerin çok iyi bir şekilde irdelenmiş olmasına ve seslerin birlikte duyulduğunda nasıl tanınacağı kavranmış olmasına bağlıdır. Müziksel ritmik zekâ alanları arasındaki ilişkinin anlamlı olması bireyin bilişsel, dil, sosyal, duygusal, psikomotor ve yaratıcılık gelişimini desteklemekte ve iletişim becerilerini geliştirmekte olduğu söylenebilir.

Yaratıcılık düzeyleri ile bedensel kinestetik zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Bu bulgu; Bozkurt (2004)'un yapmış olduğu çalışmayla paralellik göstermemektedir. Bunun nedeni olarak; çoklu zekâ kuramındaki kinestetik zekâdan daha özel futbola özgü farklı bir zekâ alanından bahsedilebilir. Yaratılacak ürün için gerekli materyal ve araçları etkili bir şekilde

kullanabilme yeteneğidir. Bedensel zekâsı yüksek kişiler spor hareketlerini, düzenli-ritmik oyunları kolayca uygulayabilirler.

Yaratıcılık düzeyleri ile sosyal zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Gander ve Gardiner (1998)'in yaptığı çalışmayla bizim yaptığımız çalışma paralellik göstermektedir. Bireyler günlük sorunlarını çözmeye daha akıllı ve öğrenme konusunda daha çabukurlar. Sosyal zekâ ile yaratıcılık arasındaki ilişkiye baktığımızda kendilerine güvenleri yüksek, sosyal yönden güvenli, akademik olarak başarılı, grup üyeleri arasında ilişkisi yüksek ve sözsüz ve sözlü iletişim becerileri yüksektirler.

Yaratıcılık düzeyleri ile içsel zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Yaratıcılık ve içsel zekâ alanları yüksek olan bireyler açıktırlar, yani bireyler çevrelerindeki görüntü, ses, olay ve fikirleri algılama özelliği, kazanılan deneyimlere karşı açık olma, özellikleri yüksektir. Yani kişinin iç dünyası ile dış dünyası arasında paralellik kurarak yaratıcılık düzeyleri yükselmektedir.

Yaratıcılık düzeyleri ile doğacı zekâ alanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören ve spor yapmayan öğrencilerin yaratıcılık ve çoklu zekâ alanları arasındaki korelasyon analizi incelendiğinde; Yaratıcılık düzeyleri ile sözel dilsel zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Bu sonuç bize; riskleri göze alamayan, girişken olamayan, sözel akıcılık ile dili kullanmada özel bir rahatlığı olmayan, kendilerini pasif gören kişilerden oluşmakta olduğunu göstermektedir.

Yaratıcılık düzeyleri ile mantıksal matematiksel zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Bireyler olayların oluşumu ve işleyişi hakkında soru sorma ve soyut düşünebilme ilişki kurabilme kabiliyetleri ve buna bağlı olarak yaratıcılık düzeyleri düşük çıkmıştır.

Yaratıcılık düzeyleri ile görsel uzamsal zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Bu sonuç bize; zihnin düşünsel yetileri ve duyar arasında ve buna bağlı olarakta çevresini objektif olarak gözlemlemesi, algılaması ve değerlendirmesinin düşmüş olacağını göstermektedir.

Yaratıcılık düzeyleri ile müziksel ritmik zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Bu sonuca göre; birey ses tonunu, ses çeşitlerini, ritim gücünü, olayların oluşumunu müziksel bir dille getiremeyeceği anlamına gelebilir.

Yaratıcılık düzeyleri ile bedensel kinestetik zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Bu sonuç bize, bireyin bir aktör, bir atlet yada bir dansçı gibi düşünce ve duygularını anlatmak için vücudu kullanmadaki üstünlüğünün düşmüş olabileceğini gösterir.

Yaratıcılık düzeyleri ile sosyal zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Bireylerin günlük sorunlarını çözmeye, grup üyeleri arasındaki iletişim becerilerini geliştirmede ve kendilerini güvende hissetmede bir eksikliğin olduğu ortaya çıkmaktadır.

Yaratıcılık düzeyleri ile içsel zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Bireylerin güçlü ve zayıf yönlerinin ne olduğu ve buna bağlı olarak kişinin iç dünyası ile dış dünyası arasında paralellik kurularak yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkinin düşük olduğu söylenebilir.

Yaratıcılık düzeyleri ile doğacı zekâ alanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Spor yapmayan öğrencilerin yaratıcılık ve çoklu zekâ alanları arasındaki ilişkinin düşük olmasının sebebi; bir olayı farklı açılardan değil tek bir açıdan ele

aldığı, çok yönlü düşünmediği, yeni çözüm yolları aramada, iletişim güçlerinde, bireylerin kendilerine güven sağlamada eksiklikler yaşadığı söylenebilir.

Bu çalışmanın sonucunda; spor yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere göre yaratıcılık ve çoklu zekâ alanları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiş ve bu sonuçlarda bize; sporun bireyler üzerinde fizyolojik, biyolojik ve psikolojik faydalarının olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar bize; sporun bireyin, zihni ve fikri gelişimleriyle birlikte bedeni gelişimlerinde ve psikomotor beceriyi ne zaman, nerede ve nasıl kullanabileceklerini açıklayabilme de etkili olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır

KAYNAKLAR

- Aksu, A. Y. (1985). "The Effect of Method and Sex on Science Achievement: Logical Thinking ability and Creativity Thinking Ability of 5th Grade Students." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aral N, Akyol K.A, ve Sığırtmaç A. (2006). Beş-Altı Yaş Grubundaki Çocukların Yaratıcılıkları Üzerine Orff Öğretisine Dayalı Müzik Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* www.e-sosder.com, ISSN:1304-0278 Kıs-2006 C.5 S.15 (1-9).
- Bozkurt, S. (2004). "Yaratıcılık ve Çoklu Zekânın Futbolda Yaratıcılıkla İlişkinin İncelenmesi, Marmara Üniversitesi." Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Campbell, B.(1992). Multiple Intelligence in Action. *Childhood Education*, 68 (4):197.
- Çoban, S. (1999). "Yöneticilerin Yaratıcılık Düzeyleri İle Liderlik Tarzları Arasındaki İlişki." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Demirci, C. (2002). Etkin Öğrenme Yaklaşımının İlköğretimde Uygulanması, 2002. [www. Epo.Hacettepe.Edu.Tr/Eleman/Yayinlar/C-Etkin-Ogrenme.Doc](http://www.Epo.Hacettepe.Edu.Tr/Eleman/Yayinlar/C-Etkin-Ogrenme.Doc).
- Fryer, M. & Collings, J. A. (1991). Teacher's Views About Creativity. *British Journal of Educational Psychology*, 66, pp. 207 – 219.
- Gander, M. J. & Gardiner, H. J. (1998). *Çocuk ve Ergen Gelişimi*. (Çev.B. Onur). Ankara: İmge Kitapevi.
- Mangır. M. ve Aral, N.(1991). Alt ve Üst Sosyo Ekonomik Düzeydeki Dokuz Yaş Çocuklarının Yaratıcılıklarını Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 1991.
- Özden, Y.(2003). *Öğrenme ve Öğretme*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Raudsepp, E. (1977). 12 Vital characteristics of the Creative Supervisor. *Supervision*. Vol:45, sa,14-15.
- Sonmaz, S. (2002). "Problem Çözme Becerisi İle Yaratıcılık ve Zekâ Arasındaki İlişkinin İncelenmesi." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şahin, İ., Ulusoy, Ö.Y., ve Turan, H., (2005). *Baskın Beyin, Yetenek ve Kaygı Değişkenleri İçin Korelasyon Çalışması*. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi 28-30 Eylül 2005, Denizli.
- Wickett, J. C. & Vernon, P. A. (1994). Peripheral Nerve Conduction Velocity, Reaction Time, And Intelligence: An Attempt To Replicate Vernon And Mon (1992). *Intelligence* Vol.18, S.1 27-32.
- Vernon, P. A. & Mori, M. (1992). Intelligence, Reaction Times, And Peripheral Nerve Conduction Velocity, *Intelligence*, 16. 273-288.